

KONVENCIJA UNIE RUDAR- JEV V ILLINOISU

Poročilo drugih konvencij od-
sekov. — Število nesreč po
nepotrebnem visoko. — Reso-
lucije za izboljšavo rudarjev
v vodstvu organizacije in dru-
go.

Peoria, Ill. — (Izvirno L. Ro-
gel.) — Takoj po otvoritvi se-
je poročal zdravstveni in var-
stveni odtsek za preprečevanje ne-
zgod v premogovnikih. Pripo-
ročil je, da konvencija ustanovi
stalni zdravstveni in varstveni
department, ki naj seveda so-
deluje v sporazumu z varnostni-
mi inženirji, ki so v službi pod-
jetnikov in zvezneja rudniškega
biroja, da se zniža število ne-
sreč. O priporočilu se je razvila
debata, nakar je predsednik
Fishwick stavil predlog v smislu
odsekov konvencije, ki je bil
sprejet. Na vrsto sta prišli re-
soluciji 48 in 49, ki se nanašata
na izboljšavo rudarjev za vod-
stvo organizacije. Obe resoluciji
priporočata, da organizacija
ustanovi deset štipendij na
Brookwoodovem delavskem učli-
šču v Katonah, N. Y. Reso-
luciji odtsek je poročal, da obe
resoluciji krijeta enak predmet,
zato ne soglašata z resolucijo 48.
Poročilo je bilo sprejeto. Prva
resolucija je prihajala od lokal-
nega društva v Nokomis, druga
pa iz Pane.

Predložena je bila resolucija
iz Peorije, ki zahteva odpravo o-
troškega dela do osemnajstega
leta. Odtsek je ugodno poročal o
resoluciji in bila je sprejeta
brez debate.

Resolucija 51 je priporočala,
da so rudarji obvezni kupovati v
zadružnih prodajalnah, ki jih
ustanovi lokalno društvo. Čla-
ni rudarske organizacije, ki ne
kupišejo v teh prodajalnah, naj
se pa izključijo. Odtsek je poro-
čal, da je samoposredni razumlj-
ivo, da rudarji povsod podpirajo
svoje lastne prodajalne, da je to
njih moralna dolžnost, a sega pa
predaleč, ako se oni izključijo,
ki nečejo kupovati v teh proda-
jalnah. Poročilo odtoka je bilo
sprejeto. Odklonjena je pa bila
resolucija 58 lokalnega društva
v Springfieldu, da mora vsa
zaključka na konvenciji, ki so
bili storjeni, ker so se med dve-
ma konvencijama pojavila važ-
na vprašanja, potrditi večina
članstva s splošnim glasovan-
jem, preden stopijo v veljavo.
Sprejeta je bila resolucija 61, ki
se izraža proti ustanovitvi držav-
ne policije in odkazana za-
konodajnemu odboru organiza-
cije.

Predsednik Fishwick je nato
predstavil A. C. Everingham, a
legislativnega zastopnika illoj-
skega poljedelskega društva, ki
se je zahvalil za pomoč od stra-
ni delavstva. Njegova izjava
je bila pri delegatih burno
odobravljena. Sprejet je bil
predlog, da se njegov govor ti-
ska in razdeli med rudarje.

Obširna rasprava se je razvi-
la po odklanjanju resolucije 63
odboru za mednarodno taktiko o
taktiki, ali se naj sklenejo po-
godbje s posameznimi podjetniki
in posameznimi distrikti ali ne.

Pred zaključkom se je pred-
sednik predstavil John H. Wal-
kerja, predsednika illojskega dr-
žavnega delavskega združenja, ki je
govoril o socialni zakonodaji kot
na pr. o zavarovanju za starost,
osemurnemu delavniku za de-
lavke itd. Sklenjeno je bilo, da
se njegov govor tiska in razdeli
med rudarje.

(Dolje na 3. strani.)

9.389.300 prebivalcev v Kanadi.
Ottawa, Ont. — Biro ljudske-
ga štetja domneva, da je Kana-
da štela 9.389.300 prebivalcev
30. junija 1926. To pomeni 600-
817 oseb porastka od zadnjega
štetja v letu 1921.

Francozi dolže Američane za nesrečo letalcev

Pravijo, da jim je Amerika dala napačna vremenska po-
ročila. Protiameriške demonstracije v Parizu. Ame-
riški poslanik sviri pred takojšnjim poletom Ameri-
čanov v Pariz. Bojne ladje treh držav iščejo izgub-
ljena letalca. Trije drugi francoski letalci izgub-
ljeni.

New York, 11. maja. — Pre-
teklo je 84 ur, odkar sta se fran-
coska vojaška letalca Nungesser
in Coli dvignila v zrak, da po-
letita v New York, a do danes
ni glasu o njima. Dospeti sta
imela v 40 urah. Najmanjšega
dvoma ni več, da sta izgubila
življenje v mrzlih vodah Atlan-
tičnega oceana. Edino upanje je
še, da ju je morda pobral kak
parnik, ki nima radija in kate-
rega vzame več dni preden pri-
pluje do ameriškega brega.

Predsednik Coolidge je odre-
dil mornaričnemu departamentu,
naj da na razpolago najhitrejšo
bojne ladje in letala za iskanje
Francozov. Vse obrežne zvezne
ladje na vzhodni strani obrežja
so že na čelu in krožijo po ši-
rokem morju, ali do zdaj brez us-
peha. Zračna ladja "Los Ange-
les" se tudi pridruži iskanju.
Angleška vlada je odredila iska-
nje s bojnimi ladjami in aero-
plani po velikem delu Atlantika
na evropski strani; francoska
mornarica je tudi na delu.

Washington, D. C., 11. maja.
— Ameriški vojaški in civilni a-
vijačji krogi so bili snoči pre-
enečeni, ko je državni departe-
ment objavil kablogram ameri-
škega poslanika Herricka v Pa-
rizu s sporočilom, naj Američani
ne poskušajo zdaj še nasproti-
nega poleta iz New Yorka v Pa-
riz. Ameriška letalca Clarence
Chamberlain in Lloyd Bertaud
imata že vse pripravljeno za po-
let prihodnje soboto, ako bo
vreme dopuščalo.

Herrick javlja, da je zavla-
da v Franciji mnenje, da so Ame-
ričani speljali Nungesserja in
Colija na led z namenom, da
preprečijo smago Francozov in
sami odnesejo rekord in nagra-
do prvega brezpostajnega poleta
med New Yorkom in Parizom.
Francosko mnenje je, da sta
Francoska tekmovalca dobila iz
Amerike napačna poročila o vre-
menju. Bila sta informirana, da
je na ameriški strani Atlantika
zele idealno vreme, v resnici pa
je bilo viharo in snežno. To
mnenje se v Franciji zelo utrju-
je in izjava ogorčenje med ma-

Trgovska zbornica uplavljalna

Ona je najodločnejši zagovornik
privatnih bizniških interesov.

Washington, D. C. — Ko je
W. H. Onken, urednik lista "E-
lectrical World" govoril pred
več sto delegati na konvenciji
trgovske zbornice Združenih dr-
žav in naglašal, da načrt za
električno centralo pri Boulder
Canyonu ne soglašata z ameriški-
mi idejmi, so delegati ploskali,
da se je treslo ozračje v dvorani.

Kongresnik Philip Swing iz
Kalifornije, ki je predlagal v
kongresni zbornici, da se zgra-
di jez pri Boulder Canyonu za
električno centralo, je odgovoril
precej ostro, da bi bilo za trgo-
vsko zbornico bolje, da bi ne na-
stala tako, kakor da podpira
zvezni zakon, po katerem se
lahko oddajo vodne sile v na-
jem, ako misli zbornica naspro-
titi zakonu za javno obrato-
vanje.

Delegatje biznisanov pa
kljub temu vsi gore za zagovor-
nika trustov. Niti ozirali se ni-
so na dejstvo, da bo vlada odda-
la električno silo po nižji ce-
ni, kot pa trust za oddajanje
električne sile. Ravnotako niso

Nadaljnih 1500 pomor- ščakov odrine v Kitaj

S tem naraste število ameriških
vojakov na Kitajskem na 5000.

Washington, D. C. — Ameri-
ška vlada pošlje v kratkem še
1500 mož v Sangaj. S tem se
poveča število ameriških pomor-
ščakov v kitajskih vodah na
5000. Zakaj je treba pojačati a-
meriško soldatesko na Kitaj-
skem, ni pojasnjeno.

Državni departament poroča,
da je angleška vlada obvestila
Ameriko, da je pripravljena raz-
pravljati o odpravi ekstraterito-
rijalnih pravic na Kitajskem. U-
radniki departamenta so rekli, da
je vlada Združenih držav vsak-
čas tudi pripravljena na poga-
janje glede tega vprašanja ka-
kor hitro bo Kitajska imela vla-
do, ki bo lahko govorila in skle-
pala pogodbe v imenu večine ki-
tajskega ljudstva.

nanje napravili nobenega
učinka argumenti, da so vojaški
inženirji izdelali načrte za to
podjetje in da vsa južna Kali-
fornija zahteva, da se sprejme
načrt. Ko je kongresnik Swing
naglašal, da je govoril pred
mnogimi trgovskimi zbornicami
v svoji državi, so se mu delegat-
je smejala v obraz.

TRGOVSKA ZBOR- NICA POZNA LE PRIV. INTERESE

Za privatne brodolastnike želi
subvencije. — Kongres pa o
taki zahtevi doslej ni hotel
nič slišati.

Washington, D. C. — Mal-
colm M. Stewart iz Cincinnatija
je v izvrstnem govoru priporo-
čal, da naj še nadalje vlada o-
bratuje trgovsko brodolastni-
štvo. Zdrženih držav. Toda trgo-
vska zbornica pa ni poslušala,
temveč je sprejela resolucijo, v
kateri protestira proti nadalj-
nemu odlašanju povratka ladij pri-
vatnim lastnikom za privatni
profit.

Trgovska zbornica je vpraša-
la, kaj je s političnega vidika
bolj pametno, pomagati privat-
nim brodolastnikom, ali da vla-
da sama obratuje trgovske la-
dije. Podpora privatnim brodo-
lastnikom pa pomeni subvenci-
joniranje privatnih brodolast-
nikov. Polejshi predsednik
Harding se je precej trudil, da
pridobi kongres za subvencio-
niranje privatnih brodolastni-
kov, a njegov trud je bil zaman.

Trgovska zbornica stoka v
svoji resoluciji, da opozira kon-
gresu, ker jemlje pravico plo-
vbenemu odboru, da razpolaga s
trgovskimi ladjami po svoji
volji.

Ko se je hotelo izvedeti, kako
sodi o tem vprašanju Bela hiša,
ni bilo drugega odgovora, ka-
kor da predsednik Coolidge ni
izpremenil svojih misli glede
trgovskega brodolastništva. Njegov
odgovor je bil, da vlada obratuje
trgovske ladije, ampak ravno-
tako ni bil naklonjen, da bi
privatni podjetniki prejeli
subvencije.

Stewart je govoril v imenu
Društva za tujezemsko trgovino
v Cincinnatiju in Odbora za tu-
jezemsko trgovino na srednjem
zapadu, da naj vlada obratuje
še nadalje trgovske ladije. Na-
glašal je, da je vladno trgovsko
brodolastništvo v latiniki Ameriki
priporilo nove trge, zato je pa
treba, da vlada še nadalje obratuje
trgovske ladije. Temu je dodal,
da negotovost, koliko časa bo
vlada obratovala trgovske ladi-
je, ki je nastala zaradi agita-
cije proti vladnemu obratova-
nju trgovskih ladij, učinkuje
razdirajočo. Zato pa se naj
kongres izjavi za stalno obrato-
vanje trgovskega brodolastništva.

NOVA VOLILNA BITKA V CHICAGU.

Cez dva tedna se vrše volitve v
šolskem odboru. — Župan
Thompson skuša preprečiti iz-
volitev sedanjega šolskega
superintendenta McAndrewsa.

Chicago, 11. maja. — Pod-
porniki sedanjega šolskega nad-
zornika McAndrewsa so alar-
mirani, ker se boje, da zmaga
župan kandidat na to mesto
pri volitvah v šolski odbor, ki
se vrše čez dva tedna. Če tre-
ba, pravijo, postavijo "črna
konjčka" za kandidata šolskega
nadzornika, da propade žu-
pan z njegovim kandidatom.

Chicagoški župan hoče na vsak
način suspendirati McAndrewsa,
ki mu je trn v peti. Kakor
vse izgleda, bo župan tudi uspeh,
ker se je odločil, da pomete z
vsem kar je ostalo od zadnje
demokratske Deverjeve admini-
stracije.

Godba pomaga prebavi.

Chicago, 11. maja. — Na kon-
venciji Central States Restau-
rant zveze je dejal psiholog C.
M. Newcomb iz Clevelanda o
predmetu "restavracijsko duše-
slavje", da mehka godba poma-
ga prebavi. Poleg tega pa ni
brana, ki prične prebavljati,
marveč vonj hrane.

Mehiška hierarhija pred kapitulacijo?

Iznani episkopat je izdelal po-
goje miru in jih izročil Obre-
gonu, da jih ta predloži Callesovi
vladi. Papež odobril po-
goje. Cerkev sprejme regula-
torične določbe z "mentalnimi
pridržki."

Laredo, Tex. — Iznani mehi-
ški nadškofje in škofje, ki zdaj
taboriijo v Texasu, so te dni in-
formirali ameriške poročevalce,
da je general Obregon, bivši
predsednik in Callesov somišle-
nik, dobil v svoje roke pogoje
miru med državo in cerkvijo v
Mehiki. Pogoje so izdelali škof-
je in Obregon je bil naprošen, da
jih predloži Callesu. Nadškof
Flores je dejal reporterjem, da
je bila "sveta stolica" v Rimu in-
formirana o pogojih in papež jih
je odobril. Škofje pravijo, da so
predložili pogoje v "momentu,
ko vplivni Američani z ameri-
ško vlado vred pritiskajo na Cal-
lesa, naj se pomiri s cerkvijo." Ako
torej pride mir, se bo tre-
ba zahvaliti Američanom, je re-
kel nadškof.

Episkopat javlja mehiški vla-

di, da v načelu še vedno vztraja
pri svoji peticiji, ki je bila zad-
njo jesen predložena mehiške-
mu kongresu. V peticiji je re-
čeno, da mora biti mehiška us-
tava iz leta 1917 revidirana, o-
ziroma morajo biti regulatorični
zakoni, ki temeljijo na ustavi,
toliko izpremenjeni, da dobi cer-
kev oni status tolerance, ki je
bil do januarja 1925.

Ako pa vlada neče izpremeniti
dotičnih določb, naj informira
episkopat, katere točke hoče i-
meti v veljavi. Škofje upajo, da
se papež ne bo protivil registra-
ciji duhovnov, ako se registraci-
ja razuma le kot formalnost, ne
pa kot licenca od civilne oblasti.
Nadalje cerkev sprejme določbo,
da se tujezemski duhovni izklju-
čijo iz Mehike, pridruže si pa
pravico do papeškega delegata v
glavem mestu. "Sveta stolica"
najbrž tudi pristane na omejeno
število duhovnov do gotove me-
je.

Pogoje so podpisali štirje nad-
škofi in poslani so bili Obregonu
po posebnem kurirju. Zdaj ča-
kajo na odgovor mehiške vlade.

Konvencija železniških brzojavnih uslužbencev

Njih organizacija spada med na-
predne delavske strokovne or-
ganizacije. — Zborovanje je
prišlo dne 9. maja. — Navzo-
čih je več kot šest sto delega-
tov in delegatkinj.

St. Louis, Mo. — Organizacija
brzojavnih uslužbencev obdrža
svoje pete letno konvencijo v
tukajšnjem mestu. Ta organizacija se
amatra za napredno delavsko stro-
kovno organizacijo. Zborovanje
je prišlo v ponedeljek dne 9. ma-
ja. Navzočih je več kot šest sto
delegatov in delegatkinj. Pred-
sednik Manion je poročal, da or-
ganizacija stoji na trdni podlagi
skoraj na vseh železniških v
Združenih državah in Kanadi.
Sporov z železniškimi družbami
je malo. Unija nima pogodb
s Atlantic Coast Line železnico,
na kateri je izgubila stavko, ki
je trajala dve leti, in se penši-
vanako železniško družbo, ki je
prelomila pogodbo z organiza-
cijo.

Leta 1926 je organizacija po-
ročala izvršitelju Ameriške de-
lavske federacije, da ima 35.000
rednih članov. Leta 1925 je
imela organizacija 39.000 čla-
nov, a železniške družbe so zni-
žale število nameščenih brzojav-
nih uslužbencev in logično se je
znižalo tudi število članov unije.

Organizacija je ustanovila tu-
di svojo banko in vloge v prvem
četrletju tega leta so narasle za
\$500.000. Vse vloge zdaj zna-
šajo \$7.000.000. Organizacija
izdaja svoj mesečnik. Unija
podpira tudi druge delavske
liste.

Pustili dete v taksiju in odšel.

Chicago, 11. maja. Šnoči je
neki neznanec pustil osem dni
starega dečka v taksiju, ki ga
je vozil Edward Velinski na
1637 Blackhawk cesti, ter odšel
brez da bi plačal vozno. Voz-
niku je naročil naj pazi na dete
ko je dozdevno šel v neko hišo
po opravku. Ker pa se je so-
ferju taksija zdelo, da ga ven-
darje predolgo ni nazaj, je dvig-
nil dečka in videl lilek pripet
na obleki, na katerem je bilo
napisano, naj otroka pelje v St.
Marys bolnišnico. Velinski je
tudi tako storil in obenem ob-
vestil policijo.

Rusija ima pomanjkanje čaja.

Moskva, 11. maja. — V Uniji
sovjetskih republik je nastalo
veliko pomanjkanje čaja, kakor
poroča "Ekonomičeskaja Žizn."
Vzrok je menda civilna vojna na
Kitajskem.

Utrjevanje naslovov se še nadaljuje

Višek poplave se še ni izlil v me-
hiški zaliv in tako še ogroža
živilja in osebnosti. Mesto
v Louisiana štiri čevlje pod
vodo.

New Orleans, La., 11. maja.
— Iz vseh krajev proti višek po-
plavi prihajajo poročila, da se
in tudi drugim okoliškim me-
stom. Na stotine prebivalcev
utrjuje nasipe, da višek povod-
nji ne poplavi njih domov ter jih
požene v druge kraje.

Od ene strani grozi narašča-
joča povodenj južno od Rayvil-
la, Louisiana, ker so se podri-
nasipi višje gori v Arkansasu.
V nekaterih krajih je pa še opa-
žati, da je voda pričela vpadati.
Drugi višek poplave preti do-
lini Tensas, kjer skuša vdreti
glavna masa mislilpiške popla-
ve. Mesto Tallulah v Louisiana
je štiri čevlje pod vodo.

Washington, D. C., 11. maja.
— Reliurna akcija poroča, da se
bližajo prispevki poplavljenem
v mislilpiški dolini deset milijon-
nom dolarjev. Jasno pa je že
sedaj, da niti ta vsota ne bo za-
dostovala, da se uspešno vodi
pomozna akcija v poplavljenem
ozemlju. Prispevki so vsak dan
dostavljani glavnemu stanu
Rdečega križa iz raznih krajev
Amerike.

Memphis, Tenn., 11. maja. —
Ameriški rdeči križ poroča, da
ni bilo zadnje dni nobenega zna-
menja, da se bodo širile nalez-
ljive bolezni, ker se je pravo-
časno podvzelo vse potrebno, da
se to prepreči. Tudi se ni bati
kake epidemije, ker imunizaci-
ja je storjena, kjer se je to zde-
lo zdravstvenim uradom potreb-
no. Novih slučajev legarja,
mrzlice in koz tudi ni bilo pri-
javljenih v zadnjih štirin-
dvaletih urah.

Little Rock, Ark., 11. maja.
— Ciklonične nevihte so tu re-
no poslabšale povodenjsko sta-
njo ter razburkale maso vode,
da je napravila še več škode, ker
je podrla na nekaterih krajih
nasipe ter tako poplavlja nova
ozemlja. Nalivi zadnjih dni so
znatno zvišali povodenj.

"Sveta rota" zaposlena z ločit- vami.

Rim, 11. maja. — Knez Lu-
dovico Ponteziani, fašistovski
governor Rima, je najnovejši
kandidat za ločitev od svoje že-
ne pred papeškim ločitvenim so-
diščem ali "sveto roto." Ponte-
ziani najvaja ravno tisti vzrok
kakor Marconi in angleški plo-
mič Mariborough — da je bila
žena prisiljena v zakon z njim.

PROFESIONALNI POLITIČARJI BLEBETAJO

Iz tega blebetanja se delavec
lahko maraika nauče. — Pred
vsem jih pa to blebetanje uči,
da se morajo organizirati po-
litično v svoji lastni stranki.

Pascale, N. J. — Tekstini de-
lavci so se lahko iz blebetanja
političarjev naučili, da se mora-
rao delavci organizirati politič-
no, ako nečejo, da jih bodo izko-
ričali profesionalni političarji
v svoje zasebne namene. V vo-
lilni kampanji za občinske vo-
litve so ti profesionalni politi-
čarji izpustili mačka iz vreče in
se javno izpovedali.
Benjamin Turner, kapitan
mestnih detektivov, kandidira
za mestnega komisarja. Politi-
čarji ne priznajo drug drugo-
mu v političnem boju, in takš-
ni Turner ne priznava svojih
nasprotnikov.

Turner pripoveduje, da je
mlada italijanska žena šela la-
ni v mesecu septembru videti
Albion Deana, sedanjega kam-
panjskega ravnatelja Thomas L.
Saxa, ker je bil njen soprog ar-
tiran. "Kaj pa želite," jo je
vprašal sivolos policaj. Poveda-
la mu je, kaj želi. Policaj ji je na-
to povedal, ako želi svojega so-
proga iz zapora, da jo bo stalo
do \$200, ker mora govoriti s so-
dnikom Davidsonom, in kar bo on
rekel, to bo moral storiti. Ita-
lijanka pa ni imela denarja in
na to ji je policaj rekel, da ne
more storiti ničesar zanjo.

To je, kar profesionalni poli-
tičarji uporabljajo, da pobol-
jšajo. Od ubogega ljudstva do-
be vsako leto od \$15.000 do
\$20.000.

Nato zopet Turner pripovedu-
je, da ima policija ob času stav-
ke navado, da vsako krivdo od-
vrže na stavarje. Italijan, za
katerega zbir, pravi Turner, je
po poklicu gidar. Bil je v Clif-
tonu, da iztraja denar, ki mu je
šel za njegovo dolo. Tam je iz-
pil eno ali dve čaši vina. Na
avtobusu je z nekom argumen-
tiral. Avtobus se je ustavil
pred tovarno. Neki policaj je
prišel iz tovarne in aretiral Ita-
lijana, kajti misli je, da ima
opraviči stavarjem. Italijan-
ski delavec je bil zaprt akoli več
ur, preden je bil izpuščen iz za-
pora.

Delavski produkti narasli za 40%

Pomagali so stroji in kvantita-
tivna proizvodnja, pravi vlada.

Washington, D. C. — Trgo-
vski departament je 10. maja po-
ročal, da se je dnevna produk-
cija ameriških delavcev dvignila
za 40 odstotkov od 1919 do
1926. V zadnjih dveh letih je
produkcija narasla za deset od-
stotkov.

Department priplauje ta na-
predek vedno večji množini no-
vih in izboljšanih strojev ter po-
večani zmognosti kvantitativne
proizvajanja dobrin.

Bivši policajski šef v Cieru umoren.

Chicago. — Albert W. Valec-
ka, bivši policijski načelnik v
predmestju Cieru, je v torku
umrl v bolnišnici v takih okol-
ščinah, da je policija začela
sklepati na umor. Valecka je bil
priplejan v bolnišnico dne 28.
aprila težko ranjen. Takrat so
govorili, in on sam je trdil, da so
ga napadli in prepleli roparji.
Zdaj pa vse kaže, da je bil napa-
den iz političnega maševanja.

Nasla zadušenega otroka v zibelki.

Chicago. — Deset mesecev
stara Marjorie, na 6745 S. Laf-
lin cesti, se je zadušila, ležeča
v blazinih. Ko je mati hotela
otroka dvigniti, je bil mrtev.

PROSVETA

GLAVNO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
KATOLIKANSKE SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Čena oglaševanja po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Narodna Zbirna knjižnica (Ivan Cankar) 50.00 na leto, 5.00 na pol leta in 2.50 na tri mesece. Članstvo in članice 5.00 na leto, 2.50 na pol leta, 1.25 na tri mesece, in za izposojnino 5.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"
2857-59 St. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago), and Canada \$5.00 per year; Chicago \$2.50, and foreign countries \$5.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavi: 12. maj 1937; poleg vsakega imena na našemu prostoru, da vidi se, da je to članstvo potrdilo naročnika. Posvetila je pravila, da se vse ne odstopi list.

KLERIKALNA TAKTIKA JE VEDNO ENAKA.

Ljudje, ki ne poznajo klerikalne taktike, so mišili, da spravi papeža in njegove svetovalec v zadrego, ko so vprašali, kaj Rim misli o Smithovi izjavi, ki mu je imela pripomoči do predsedniške kandidature v demokratski stranki. Ti ljudje so se motili. Papež in njegovi svetovalec so v Rimu, Mehiki, Ameriki in druge dežele so pa daleč od njega. Čeprav bi bile te dežele blizu Rima, bi širše katoliške mase prav malo razumele o klerikalni dvorezni politiki. Klerikalna politika je taka, da obrača glavo po vetru v vsaki deželi.

Al Smith je dejal, da bo strogo čuval ustavo. To pomeni z drugimi besedami, da je za versko svobodo. Al Smith je katolik. Udeležil se je evharističnega kongresa. To pokazuje večalmanj, da Al Smith ni katolik le na jeziku, ampak pokaže tudi dejanski, če je treba, da je katolik. Kako Al Smith razume versko svobodo, tega Al Smith seveda ni povedal podrobno, ampak je pojmovanje verske svobode pridržal zase.

Papež je odgovoril in sicer tako odgovoril, kot so pričakovali ljudje, ki poznajo klerikalno taktiko.

Rekel je, da "sveta stolica" ne vidi vzroka, zakaj bi želela, da naj katolik postane predsednik v Združenih državah. Vatikan se ne bo vmeševal v volitve v Združenih državah. Politika "svete stolice" je ta, da stoji ob strani pri političnih bojih v raznih državah.

Vsak pameten človek razume, da Vatikan ne bo izdal letakov ob času volilne kampanje, ker je zanj to nepotrebno. Vatikan ima svoje najboljšie agitatorje po klosterih in imed agitatorjev so najbolj pridno na delu franciskani in jezuitje. Delokrog teh agitatorjev je različen. Vsi se v spovednici, na prižnici, na sestankih in tudi v časopisju. Časopisja se ti agitatorji poslužijo za odprto agitacijo pri tistem ljudstvu, o katerem sodijo, da je še politično zaostalo, ali pa tam kjer so pijani svoje moči. To nam potrdi klerikalna politična agitacija v časopisju na Bavarskem, v avstrijskih alpskih deželah, Sloveniji, v Španiji in v drugih deželah.

Franciskani izdajajo svoj list tudi v Chicagu. Ko so bile zadnje županske volitve, so v svojem listu priporočali Deverja za župana, češ, da je katolik. Nikjer niso omenili, da naj se Dever voli zaradi tega, ker je za versko svobodo, za povišanje delavske mezd, skrajšanje dela in še druge socialne prenosne. Ampak rekli so, da naj volilec volijo Deverja, ker je katolik.

Franciskani so gotovo podrejeni "sveti stolici" v Rimu. Od kdaj pa imajo franciskani pravico, da samostojno nastopajo v politiki in se ne zmenijo za želje "svete stolice"?

To kar so franciskani storili javno v svojem časopisu ob času županskih volitev v Chicagu, lahko store tudi ob času predsedniških volitev, ako bo Al Smith predsedniški kandidat demokratske stranke. Ali se tako ravnanje ujema z izjavo "svete stolice"? Če se ne, zakaj kaj takega "sveta stolice" trpi in ne pozove slovenskih franciskanov na odgovor zaradi nepokornosti, saj je vendar najvišja avtoriteta katoliške cerkve "sveta stolica" in javnosti se ni znano, da se je katoliška cerkev tako demokratskivala, da lahko vanj meni rod uganja, kar smatra za dobro.

Franciskani so javno agitirali za izvolitev Deverja županom v Chicagu pod geslom, da je katolik. Ako so se upali zafaj delati javno reklamo v časopisju, tedaj so se še veliko bolj upali delati propagando za Deverja v spovednici, v cerkvi in sestankih samo zaradi tega, ker je Dever katolik.

Agitacija za Deverja nam pa lahko služi za zgled, da vemo, kaj bodo franciskani uganjali, ako Al Smith postane res predsedniški kandidat.

Da vera ne bo igrala nobene vloge pri predsedniških volitvah v Združenih državah, lahko "sveta stolica" priporoči onim, ki ne poznajo klerikalizma in njegove taktike. Klerikalizem se ni prav nič izpremenil. Tak je kot je bil pred sto ali pa tisoč leti. On se še danes bojuje

za vpliv katoliške cerkve in njenega glavarja. V dosego svojega namena se pa poslužuje taktike, ki v eni deželi ali med enim ljudstvom to podpira, kar drugje obsoja, pri tem pa vedno računajoč z nerazumnostjo ljudske mase.

ŠKLE IZ RASLON

V vedno nezmenejnih delavskih razmerah.

Parrell, Pa. — Po tri dni delamo na tleh, ostale dni pa se stiskamo doma pri boljših položajih in ni se nam treba bati, da bi nas pošli po glavni železni drog. Pozimi so nam oblačili, kako bo obrat s polno paro, ali sedaj, ko je prišla spomlad, gospodje podjetniki zapirajo tovarne. Bessov že ne potrebujejo več, kajti prišlo je tako daleč, da zdaj delavec delaven priganja. Pogosto je čuti iz ust neizčrpanega delavca besede: "Hudič, delaj hitro ali pa domov se poberi!" Kaj takega se sliši dan na dan. Človek se nehoti vprašati, zakaj vse to. Koliko časa bodo še vladale take krivljene razmere? Ljudi brez vsakega poznavanja razmer silijo tiliti: Delavec zasluži dovolj! Drugi pridejo in vpijejo: "Zemlja nudi vsa dovolj za vas. Vendar pa vemo, da obstaja vprašanje o razliki med delavcem in kapitalistom in da je ta razlika vedno večja in razmere tudi nje vedno nezmenejše. Nisi položaj postaja obupen. Nemiti in bežati za življenjski občutek so vedno voji in števili. Treba je preduzeti sistem. Predvsem pa preučevati, kajti je tako in kje so vzroki, da živimo v takih razmerah.

Da pozabimo naše krize in težave, imamo pri nas Slovenski dom, kamor zahajamo in se v njem zavestimo. V Slovenskem domu smo navadno bolj veseli obraza, slija se lepe slovenske pesmi, tako da smo prav ponosni na to krasno stvar. — Jakob Jert.

Mrs. Sinkovec piše.

Bessy Hill, Kansas. — Med vestne in redne čitatelje naprednih listov se smem prištevati tudi jaz. Nobena številka mi ne uide in nobene ne zamudim ali da bi je ne prečitala od kolone do kolone, če ne danes pa jutri. Še naprej odločno je vendar za nas proletarce zdrav duševen vztrik, ki nam obenem tudi izobražuje. Od nas samih je odvisno, kdaj postanemo tudi mi spoštovani vredni člani slovenske družbe. Listi, ki zagovarjajo delavske interese, so danes še prezirani od strani naših izkoriščevalcev, kateri se dobro zavedajo, da jim pravo delavsko časopisje škoduje. Z vsi vnueno si prizadevajo, da bi osamotili to časopisje, ali celo uničili, če bi bilo mogoče. Te pa ni tako lahko delo.

Dejstva jasno govore, da je kapitalistično časopisje škodljivo delavskemu razredu. To časopisje valjuje denarni moč, ki računajo na ta način ohraniti krivični sistem. Kdor ni slep in gluhi, lahko spozna, kakšno krivica se godi delavski masi po vsem svetu. Krivica je tako grda, da se stoji razvedno zavedemo težino. Da preprečimo to in ustavimo pot krivičnosti, je dolžnost nas vseh, da se pogledamo v delavsko časopisje, ki prinaša pravo silko, kajti postane toliko milijonarjev, ki živijo na račun delavstva. Da je krivična modelstvo dejstvo, se nikakor ne da utajiti, ker to vidimo iz računov, ki jih mogote objavljati vsakega pol leta. To je pač najboljši dokaz list obenem tudi šola za delavce, ki gara vse leto. Kaj ima on drugega od tega kakor živje roke in upogojen hrbet? Produkcija pa vse, kar potrebuje in sploh vse, kar potrebuje slovenski rod.

S prvim aprilom je nastopila stavka, ko je potekla pogodba med rudarji in podjetniki. Naši močje so odločili orodje ter so odločno odločili znanje medse, katero so ponudili podjetniki, češ, ako delavec sprejmejo medse to stavko in leta 1937, da bodo nadležovali s delom. Niso se ustrašili nedolžno dolgih poizn, na kar smo se tudi pripravili. Kot kaže, bo še hudi boji, kajti ako podležemo v tej bitki, so druge tudi izgubljene. Stati bomo morali na straži in občiti vsako nevarnost. Zavedne rudarske žene so dobro zavedamo

Omenila sem, da se smem šteti med vestne čitatelje, kar naj bolj potrjuje to, da smo naravnani na sedem različnih listov. Umevno je, da niso vsi dnevniki in tudi ne slovenski, nekaj je angleških, mesečnih, dvotrednih in tihednih. Ali pri vsem tem brez strahu povem, da mi naj bolj dopadeta Prosveta in Proletarce, ki kazeta pravo pot do spoznanja in sta še mnogim odprta oči. Drugi listi so pa tako kakor veter vleče, kar pomeni — kjer je več profita. Lokalni list je dobrodošel vlad tega, ker prinaša takojšnje dnevne novice in tudi drugo po njem hitro izveemo.

Poslavl zavednemu delavstvu, glasi pa čitatelju Prosvete. — Francis Sinkovec.

Blavševičeva glasbena šola.

New York. — Muzikalna šola Jugoslovanskega Blavševiča je prvič privzela za svoje učence koncertni vođa Emil Blavševič je tudi učitelj petja in je na tem polju dosegel je prilike uspehe. Njegovi čenel tu di ne morejo dovolj navdušiti njegovega načina učenja in ne dvomimo ho na svoj poseben način učenja tudi dosegel se boji uspehe.

Na programu prvega koncertnega večera bodo učenci Blavševičeve muzikalne šole predvajali velika lepih opernih arij, solo speva, dvo- in trosepev, nekoli lepih ameriških pesem, kakor tudi ženski zbor. V programu bo nastopila dvanaest učenc

Oblomine znamenitih Američanov

JOHN BROWN, BORBENI NAŠPOTNIK SUZENSTVA.

(9. maja 1809.)

Johna Browna so že opisali kot fanatika, plemenitega reformerja, pustolovca, potepuha, oznanjevalca svobode in ne vem še kaj. Rodil se je v Torringtonu, Mass., od puritanskih prednikov in najprej se je posvetil trgovstvu, v katerem pa se je popolnoma izjedl. Zaslovil pa je naenkrat širov vse dežele in razburi duhove do največje senzacije, ko je zavzel vladni arzenal v Harper's Ferry, Va., kar je hotela biti začetna stopnja k vstaji črnih sužnjev na jugu.

Ko se je razpravljalo o sprejetju Kansasa v zvezo držav, je bilo veliko burne agitacije, da-li naj Kansas vstopi v Unijo kot svobodna država, ali kot država, kjer naj bo suženstvo dovoljeno. Končno se je prebivalcem države samim prepuščalo, naj glasujejo o tem vprašanju. Da vplivajo na to glasovanje, so pristali juga in sever odposlali miselence v Kansas, da se udeležijo volitev. Med obojema stranima je prišlo neprestano do krvavih spopadov in John Brown je tam bil tudi izmed onih, ki se je ognjevitostjo agitiral proti suženstvu. Ob strani je imel svojih pet otrok, štiri izmed katerih so se z očetom udeležili naskok na vladni arzenal. Brown je dobival denarno podporo od severnih abolicionistov (nasprotnikov suženstva), ki se tudi odobrili, ko je masakriral petotico svojih nasprotnikov.

Dne 16. oktobra je Brown z dvajsetimi možmi zasedel vladni arzenal, ali general Robert E. Lee, ki je kasneje postal vojskovodja juga, ga je ujel. Brown je bil obdožen vohajstva in obsojen na smrt. Usmrtili so ga v Charlestownu, W. Virginija, in pokopali v mestecu North Elba, N. Y. Kmalu po njegovi smrti je nekdo spisal pesem o njem, ki je postala popularna vojna pesem tekom civilne vojne. "Vse kdo pozna stih v tej pesmi: "John Brown's body lies a — mouldering in the grave — But his soul goes marching on".

John Brownov nezakoniti čin je pravzaprav še bolj zatrdil opozicijo juga in je bil eden izmed vzrokov, ki je vzbudil južnjake k oboroženi borbi proti federalni vladi.

EMERSON, PRVI AMERIŠKI FILOZOF.

(25. maja 1803.)

Pred letom 1825 je bilo kaj malo ameriške literature, bodisi na polju pesništva, pripovedništva ali filozofije. Prvi ameriški filozof znatne veličine je bil Ralph Waldo Emerson, ki se je rodil v Bostonu 25. maja, 1803. Bil je sin odličnega protestantskega duhovnika, ki je mlad umel in zapustil svoje sinove v oskrbo ubogega sorodnika. Mladi Emerson in njegovi bratje in sestre so zato v svoji mladosti spoznali, kaj pomenja siromaštvo. Teta pa jim je valje temu dala dobro vzgojo in poskrbela za vstop starejšega izmed bratrov v Harvard College, da se pripravijo za duhovništvo. Ralph je sledil svojemu bratu in si pomagal pri študiju s privatnim delom. Toda radi slabega zdravja ni dokončal svojih duhovniških študij. Postal je vendarle pomožni pastor in potem pastor v zgodovinski Old North Church v Bostonu. Njegovo versko naznanje je postajalo čim dalje bolj radikalno, dokler se ni počutil prišljenega odgovoda se dušnemu pastirstvu. Umaknil se je v Concord, Mass., skupaj s svojo ženo, ki mu je umrla že l. 1831. Po njeni smrti se je podal na Anglijo, kjer je obiskal slovite književnike Coleridge, Wordswortha in Carlyla. Po svo

em povratku se je zopet oženil in se posvetil življenju učnosti in obhajenja s skupino književnikov in mislecev okoli Bostona. Iz tega obhajenja je nastal Transcendentalist Club, ki je bil neformalna organizacija za razmenjavo nazorov in razprav o literaturi in filozofičnih vprašanjih. V tej skupini je Emerson prišel v ozi stik s takimi književniki, kot so bili Hawthorne, Thoreau in zgodovinar Channing. Skupina je izdajala revijo pod imenom "Dial", h kateri je Emerson prispeval svoje pesmi in eseje (razprave). Dejanski je bil Emerson toliko dober pesnik, kot esejist. Njegove razprave o "Zaupanju v samega sebe" in "Compensation" (Povračilo) so odličnjake kot dva izredno kratka prispevka, ki sta imela vpliv na duševnost milijonov ljudi.

Po potovanju čez Anglijo in Francosko je Emerson spisal "Angliške poteze reprezentativnih mož" in "Vedenje življenja". Umrl je v Concordu, Mass., 28. aprila, 1882. Njegova dela so imela velik vpliv na ameriško duševnost in ta vpliv je petem prevodov zasnel tudi širon sveta. Čudno pa je nekoliko, da je ravno Emerson imel velik vpliv na Nietzscheja, nemškega filozofa o nadčloveku; vsaj tako je Nietzsche sam trdil.

AGASSIZ, PRIDOBLOVEC IN POSPEŠTELEJ AMERIŠKEGA ZNANSTVA.

(28. maja, 1807.)

Kasnejši del življenja Louis Agassiza, proslavljenega prirodlovca, je tesno spojen z napredkom znanstva v Združenih državah. Rojen v Švici (po njegovem imenu bi se dalo soditi, da je slovenskega, morda celo slovenskega pokolenja) prišel je v Združene države že kot dovršen učenjak z obsežno izkušnjo v zdravstvu in prirodoslovju. Držal je stališče prirodoslovja na vseučiliščih v Neuchâtu, ko je bil l. 1845 pozvan v Združene države na prednavanje v bostonskem Lowellovem Institutu.

Sama sreča za to deželo pa je hotela, da se je Agassiz začel globoko zanimati za prirodoslovje in geologijo Amerike, kar ga je pregovorilo, da se je tukaj za stalno naselil. Postal je učiteljska zvezda na Harvard univerzi; kar ga je pa napravilo voditeljem ameriškega znanstva, je bila njegova nadarjenost, s katero je znal vzbujati zanimanje za prirodoslovno znanstvo, in njegovo navdušenje pri pospeševanju znanstvenih podjetij. Izvedel je geološko in biološko raziskavo severne in vzhodne obali jezera Superior, proučeval koralne peči v Floridi in obali Kalifornije. Izmed njegovih mnogih knjig naj navedemo "Učne metode v prirodoslovju", "Geološke črtice" in veliko serijo "Prispevkov k prirodoslovju Združenih držav".

Agassiz je umrl l. 1873. Njegov spomenik v Mount Auburn pokopališču je velik kamen kremenca iz ledene dobe, ki so ga nabavili iz Švice.

Velik ugledni ognjenik v Arizoni je bil imenovan po Agassizu in v državi Massachusetts je bila ustanovljena "Agassiz Association" v svojo pospeševanja prirodoslovnih študij med mladino.

F. L. I. S.

PISMA NA POSTI

v Chicagu imajo: Ivan Bilonic št. 5, Aleks Grčinič št. 18, Milan Krisković št. 30, Anton Milacic, št. 45, Johan Paric, št. 51, Jos Pinter, št. 52, Josip Pengar, št. 54, Helena Presek, št. 55, Peter Strucak, št. 69, Magdalena Volk, št. 80, Teresa Zajec, št. 81 in Marija Zierman št. 85. Pisma dobiti na glavni pošti v vezi z Admisa ceste. Poleg takeste številke povzete kraj, odkoder pismo prihajate.

ZARJOMET

Dobri časi za pesimiste.

V Ameriki imamo povodni, viharje in škandale. V Italiji in na Japonskem velika kriza. Na Kitajskem imajo revolucije in vse, kar spada zraven. Jugoslavija trpi na kronični kabinetski mizaciji. V Angliji prihaja politična ploha s tečo. V Mehiki — no, saj veste, kaj je v Mehiki. In kjub vsemu temu so smogledi še bolj črnogledi!

Ob emajlji uri.

V gornjem nadstropju Amerike plešejo, da se vse kadi. Radi bi pozabili, da so rudarji v besenstvu še vedno izpiri ali na stražku, če tako hočete.

Razne in nove uganke.

St. 16. Zastavil Frank Lipar, Miners Mills, Pa. Odgovor: pop. Prišlo je 30 odgovorov in vsi pravilni. (Nekateri so odgovorili: škof, megih, pater itd., kar je tudi prav.) Prva je odgovorila Josephine Mihelich, 3277 Woodbridge Rd., Cleveland, O., ki pa piše, da za "face powder" ne mara, ker do danes ga se ni nabila. Ker je to redka izjema med današnjimi ženskami, zasluži dvojno nagrado, kar bo hr. Lipar gotovo upošteval in ji postal kaj drugega.

St. 17. Računska naloga. Zastavil J. Z., član št. 50 S. N. P. J. Odgovor: 13 dolarjev in 14 pol-dolarjev. Prišlo je 36 odgovorov in vsi pravilni. Ta naloga je bila lahka. Prvi je odgovoril Martin Pekol, 1499 E. 45th St., Cleveland, O. — Obe nagradi je topot odnesel Cleveland.

Nove uganke:

St. 18. Fant nad fanto, se raji pa delideta in tudi ženo ter moža, kdo je ta? Zastavil J. M., Sheboygan, Wis. Kdor prvi ugan, dobi en iztis "Informatorja", ki ga je izdala S. N. P. J.

St. 19. Kdo more razložiti sledečo zagotetko:

Lani sem bila njegova hči, letos sem njegova mati. Zadržali se moj dragi sin, moje matere mož!

Zastavila Stephany Zlebnici, Christlorn, Minn. Kdor prvi ugan, dobi čokolado.

St. 20. Za sledečo uganjo, katero je poslal A. G., Century, W. Va., ni nobene nagrade. Zakaj slikar ne more naslikati veselja psa?

Odgovori bodo objavljeni 27. maja. Poštni pečat (ura in minuta) na pismu odločuje, če pride ta hrata prva dva ali več odgovorov.

(J. Z., Pittsburg, Kans. Stel. Z., Johnstown, Pa. in J. St. Ezra, Ill.: Pošljite odgovore na vaše uganke in naloge, če hočete, da bodo objavljene.)

Ribiški Nemei.

Conjeni Zarkomet! Posveti v Frantenne, Kans., in videl bi delničarja pogrebnega zavoda, ki je dal Nemeu pokopati svojo ženo. Menda zato, ker je tudi on ribiški Nemei. — J. B.

Ketačar je posekan, Kanajša pa ni.

Dragi Ketačar! Tvoja uganja je bila lahka. Ni mi treba izpreševati Grdinčaka, kar je lahko rešim sama v enem momentu. Pop zine zastoj takrat, kadar mi ob petkih pečenka z vilic pada. Ali sem uganila? Če sem, se bom jaz prva pospekala z Jezom, potem pa pregrustim Ketačarji.

Hello, Kanajša iz Iowa! Ker si se tudi ti prišla k naši kampinji in se uganje stavis, se jaz potrudim, da jo prva rešim, ker bi rada dobila požirek "divjaka", da mi bodo bolj "spice" castle. Torej kumpir, korenje in repo zato hupimo, ker ni ta reč okusna s krom. Ali je to prav? Če je, hitro pošlj nagrado. — Bodača roba iz Clevelanda.

Papež napovedal "sveto vojno" knjižam.

Rim, 11. maja. — Papež je 10. t. m. ukazal škofom po vseh deželah, da začnejo veliko kampanjo proti "nemoralnim" knjižam. Škofje imajo nalogo prepričati katoliške vernike, da je čitanje takih knjig "smrten greh".

Libona, 11. maja. — Policia v Liboni je dobila odredbo, da aretira vsakega moškega, ki se v javnih prostorih mudi s pištom, barvo ali drugimi spornimi kmetiki.

BISERI IZ SVETOVNE LITERATURE

Maksim Gorki:

Hudičevi sprehodi

"Tedad recite mi, kaj vas posebno tlačil?" izprašuje hudič.

"Ali... eh... vidite... to bo gotovo zelo bolesta operacija?"

"To se dogodi le pri sila trdih srcih, tam, kjer so čustva še nedotaknjena, in kjer koreninijo globoko v srcu."

"In pri meni?"

"Pri vas — vi mi gotovo oprostite, ker se vam pač predstavljam v lastnosti zdravnika — pri vas je srce sila mehko, tako zelo kakor puhla redkica na primer. Ako iz njega povlečem strasti, ki nas mučijo, občutili boste lahko bolečino, kakor jo občuti piščica, ki mi izpulite par peres iz repa..."

Ivan Ivanovič se zamislil in čez čas vpraša:

"Oprostite, ne boste li za svoje... usluge zahtevali mojo dušo?"

Hudič je poskočil s police na pod, mahal razburjen z rokama ter rekel:

"Dušo? Oj ne! Ne, za božjo

voljo!... Jaz je ne rabim, usmilite se me! Čemu tudi služiti? To je — oprostite — hotel sem reči: čemu mi služiti? Oj, ne, ne! Reči sem hotel..."

Ivan Ivanovič je videl, kako se je hudič vznemirjal, in čutil se je užaljenega.

"Vprašal sem le tako, ker je v splošnem vaša navada..."

"Da, to je bilo poprej, nekoč, ko so živeli še zdravi, mogočni in močni duhovi."

"Zdi se, da cenite mojo dušo zelo malo..."

"Oj, ne! Ali jaz... jaz hočem biti danes nesebičen... In potem — to boste sami uvideli — ali me morda ne zanima videti popolnega človeka?"

"Hm, vi torej menite, da me ne bo bolelo in da tudi ni nevarno?"

"Nikakor ne, zagotavljam vas! Z mojo pomočjo vas dosega popolnosti ne bo nič atala... Torej hočeva za poskušnjo nekaj ven povleči?"

"Da, radi mene."

"Tako je prav! Kaj vas najbolj muči?"

Ivan Ivanovič je premišljeval. V istini je težko določiti katera naših strasti nam je manj ljuba negoli druga.

"Začnite torej pri najmanjši."

"Oj meni je vseeno... le ukazite!"

Ivan Ivanovič je zopet molčal. Dasi je čestokrat že hotel urediti svojo dušo, je vendar v nji morda ravno radi tega vladal velikanški nered. Vse je bilo v nji zmendano, zmešano, zavozlano. Z največjim naporom je sedaj ril po njeni vsebini, ali nemogoče mu je bilo zaslediti v nji katerosibodi določno, celotno čustvo brez drugih primeri.

Hudič je bil čakanja sit, zato mu predlagal:

"Dovolite, da vam iz srca povlečem častihlepje; saj to pri vas ni tako veliko."

Hudič se mu približa, mu takne prsi z roko in jo naglo odtegne. Ivan Ivanovič je začutil oster, vendar prijeten bodljaj, aličen občutku, kakor ga imamo če potegnemo trn iz prsta.

"V resnici ni prav nič bolelo," reče Ivan Ivanovič in se oddahne olajšan. "Dovolite, videl bi rad, kako izgleda moje častihlepje..."

Hudič mu pokaže svojo roko, in Ivan Ivanovič opazi na njeni

diani nekaj brezbarvnega, mallega, gubastega... ki je bilo podobno krpi, a katero si dolgo časa prah brisal. Ogleda si svoje častihlepje in pripomni stoka-je:

"Veste... če pomislim, da je to kosček iz mojega srca... mi je skoro žal."

"Hočete, da vam izrujem sošalje?"

"N-n... Kako bom obstojal brez njega?"

"Kakšno korist pa imate od tega?"

"Nu veste, to je vendarle dobro človeško čustvo..."

"Torej dobro! Kaj pa menite o zlobnosti?"

"Oj, ta? Da, proč z njo! — Hudič naj jo vzame! Oprostite, ali..."

"To nič ne de... nikar si ne belite glave..."

Hudič zopet takne prsa Ivana Ivanoviča, ki zopet začuti bodljaj. Na hudičevi diani pa je zopet ležalo nekaj, kar je dišalo po kilem in je bilo podobno krpic.

"N-nja," reče Ivan Ivanovič ter viha pos. "Nekaj takega je bilo v meni... To je naravna podoba zlobnosti?"

"Ni povsem čista, primešano ji je mnogo podle strahopetnosti," je dejal hudič.

"Tu pogled... hm... Recite mi pa, kakaj izgledajo vaša moja čustva tako kakor živca? Prav tako kakor moraki mehkužci?"

"Vaša usoda je taka, dragi Ivan Ivanovič," je dejal hudič, ter z izrazom stida vrgel ta kos srca svojega pacienta po tleh.

"Ali jaz se še čutim tako izjemno razpoloženega," poroča Ivan Ivanovič ter opazuje utripanje svojega srca.

"Prijetno kar," vpraša hudič.

"Ločje... prostornejše mi je v prsih."

"Naj nadaljujem z operacijo?"

"Da... nisem nasproten."

"Torej, kaj imate še?"

"Nu... t-r-r-r... vobče vse to, kar imate navadno človek."

"Jez-o-na primer," pripomni hudič.

"Oj, da, seveda... jezo, da, da... to je, da govorim resnico, to ni prava jeza, temveč, veste, tako nekakša nervozna ješica, neko sila nemirno čustvo."

"Na vsek način ga odstranimo, da?"

"Seveda! Ali prosim storite to nekoliko previdneje, reči so pri meni tankaj zelo zamotane kakor se zdi. Vidite, ko ste mi iztrgali zlobnost, se mi je dozdevalo, da se je pričela majati aramežljivost."

"To je povsem naravno," reče hudič, "tudi mene je bilo sram pri pogledu na vašo čustva in prišel sem se akoro sramovati mesto vas... Zelo slabo gospodarite s svojim srcem."

"Kaj morem storiti? Jeli sem jaz kriv?" odvrne Ivan Ivanovič. "S srcem ne morete ravnati kakor z zobmi; s krtačo in kredo ga ne morete očistiti..."

"Da, to je tudi res!" odvrne hudič, "ali naj še dalje operiram, da izvelim tisto vašo nervozno ješico?"

"Da, pripravljen sem."

In v tretji je hudič s svojo roko taknil prsa Ivana Ivanoviča.

Ko jo je odtegnil, imel je na diani cel kupček lahke, nerazločljive mešanice. Bila je brezlična, dišala je po plesnobi in lesketale v dveh barvah, v sivozeleni kakor je kaže nezrelo sadje in v temnozrjavi, kakor jo kaže gnjilost sadja.

Hudič je držal to tresočo, sluzasto zmes v obeh rokah in jo je ogledoval brez pravega umevanja. Dolgo se je trudil, da bi izpoznal, kaj je to pravzaprav.

"N-nu, Ivan Ivanovič," de slednjič v zadregu, ne da bi pogledal pacienta, "tu sem nekaj izvlekel iz vas, ali kaj — tega ne vem. Take zaklade ste skupljali tekom tridesetih let svojega življenja v avoem srcu. Prepričan sem, da se tu ne bi spoznal noben kemik... Domnevam pa, da ste sedaj osvobodjeni vse te navlake, zdaj ste — upam — čist kot angelj. Vidite, kako spreten zdravnik sem jaz, kaj ne? Jaz sam nisem niti slutil, da bi bil sposoben česa aličnega. Torej, kako se počutite sedaj? Moje čestitke, Ivan Ivanovič, k očistitju vaše duše, k doseženi popolnosti, ali kakor že hočete imenovati! Menim, da ste zdaj popolni v najvišji meri!"

SLAJEN JESENSKI IZLET V JUGOSLAVIJO

na najhitrejšem parniku na svetu

AQUITANIA ki odpluje iz luke do Cherbourga 8. julija



pod spremstvom popularnega in večega potovalca Cunard družbe, Mr. J. Kampotichem, ki zna dobro skrbeti za potnike, skrbeti za njih prtljago in vse njih potrebe na potu. Izvrstna postrežba družega in tretjega razreda, dobra domača kuhinja in uljudna Cunard postrežba vam bo napravila to potovanje polno užitka v družbi vaših sorojakov. Vaša prtljaga bo poslana direktno v Jugoslavijo.

Zglasite se takoj pri kateremkoli Cunard agentu ali direktno pri

CUNARD LINE

140 N. Dearborn St. CHICAGO, ILL.



In hudič je vrgel arčno vsebino svojega pacienta na tla, ter pogledal Ivanoviča ter — ostrmel.

Mož je sedel tu ves seseden, ošibljen, zlomljen, kakor da bi mu bil potegnil kosti iz telesa. Tako je sedel v naslonjaču z odprtimi ustmi. Preko njegovega obličja pa je blestela neka blaženost, ki je z besedami ni možno izraziti, ki je pa navadno opašaj pri bečih.

"Ivan Ivanovič!" vpilje hudič in ga potrese za rame.

"Ah!..."

"Kaj pa je z vami?"

"Oh!..."

"Vam je slabo?"

"Uhi!..."

"Kaj pa je?"

"Eh!..."

"Na, tu ga imaš! Lepa reč!"

vzklikne hudič ves presenečen.

"Zdaj sem mi res vso osebnost povlekel iz telesa. — Ivan Ivanovič!"

"Ah!..."

"V istini je tako! Samo vzklikni so še ostali v tem človeku, in še ti vzklikni so brez vsebine. Kaj naj naredim sedaj z njim?"

In hudič potrka Ivanu Ivanoviču ob prsa — zvenela so kakor votla posoda; potrka mu ob glavo — tudi tu je zvenelo votlo.

"Tu imaš zdaj popolnega človeka! Oj, ti ubogi hudič! Izpraznil, opustošil sem ga! Ali kako naj bi vedel, da je bil tako slabo napolnjen?"

In hudič se zamislil ter se dolgo zazre v odvečeno negibljivo, blešeno obličje moža, ki je dosegel svoj smoter.

"Puh!" vzklikne in tlesne s prsti, "nekaj mi prihaja na misel; sam satan bo z njo zadovoljen... izumil sem nekaj imenitnega! Najprej bom to — popolnost nekoliko osušil, potem bom pa nasul graha v njo, pa bo izredno originalen klopoteč za satanovo zabavo..."

In hudič dvigne Ivana Ivanoviča s stola in ga zvije v culo, porine si ga pod pazduho in izginje...

Mega se je bila že umaknila in v okna je pogledalo z motnimi očmi otožno zimo jutro...

Po cesti navzgor je rahlo in svedanostno odmevalo zvonjenje zvonov, polagoma izginjajoče.

(KONEC.)

Dve darili za nove naročnike

Kder se potrdi v sedanjih kampanji in dobi osem polnih ali štiri celotne naročnine za dnevnik "Prosveto" in polje celo leto upravnitva, dobi krasno samonapojno pisalno pero in avtomatični svinčnik z lapin podoben znakom S. N. P. J.

SEZNAM PRIREDILSLOVENSKEGA ORGANIZACIJA V CHICAGU.

Slovenski Škol, spomladanski nastop dne 21. maja v dvorani S. N. P. J.

"Bava," pevski zbor kluba št. 1 J. S. Z. koncert v dvorani S. N. P. J. dne 22. maja.

RADA BI IZVEDELA

za naslov moje sestrične Jarice Florjančič, njeno deklinski ime je bilo Zupka. Pred 9 leti mi je pisala iz tega naslova: 1273 E. 58th St. Cleveland, Ohio.

Cenjene rojake prosim, če kdo ve za njen sedanjí naslov, naj mi istega sporoči, ako pa boče sama to čitala, jo prosim naj se mi hitro javi na moj naslov, ker bi jo rada v kratkem obiskala.

Frances Demahar, 1029 Hoyt Street, Muskegan Heights, Mich. (Adv.)

NA PRODAJ JE

dvonadstropna ležena hiša, nova garaža. Vprašajte za ceno in druga pojmajla na: 1814 So. Komenky Ave., Tel. Lawndale 8911.

(Adv.)

IZREDNO UGODNA PRILIKA ZA BRIVCA!!

Radi odhoda v staro domovino sem primoran prodati moderno urejeno brivnico in biljardni ter prodajalno s sladkarijami ("Candy Store") z vso opremo. Dva brivska stola, dve biljardi ni mizi in druge potrebšrine, izredno nizko ceno prvemu kupcu. Zadaj za prodajalniškim prostori je stanovanje štiri sob. Več pri lastniku Ignac De blichu, 2658 So. Ridgeway Ave. en blok zapadno od urada S. N. P. J.

Ali želite snati pravilno pisati in štati slovensko? Naročite si "Slovensko-anglško slovnico", katero je dala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

AMERIKI SLOVENC! — izvirna krasna knjiga, obsega 682 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane \$5.00

Slovensko-Anglška Slovnica — zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, s dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo \$2.00

Zakon Biogenazije — tolmachi naravne sako in splošni razvoj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro \$1.50

Pater Malaventura — V Kabaretu — zanimiva povest iz življenja ameriških francižanov, in doživljaj rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami \$1.50

Zajednici — resnična povest in prava ilustracija doleži akri tega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki \$1.75

Jimmie Higgins — krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek \$1.00

Zapiski 8. redne konvencije S. N. P. J., 262 strani mehko vezana, stane samo \$0.50

"Hrbtenica" — drama v treh dejanjih s prologom in epilogom — mehko vezana, stane samo \$0.25

"Informator" — knjižica s vsemi potrebnimi podatki o S. N. P. J. — zelo priporočljiva za člane — stane samo \$0.20

Pišite pošto na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ali ste že začeli

agitacijo za DNEVNIK PROSVETO? Kampanja je sedaj v polnem teku in prvi uspehi so se že pokazali. Ne bodite vi zadnji priklapljeni v to kampanjo. Pričnite takoj! Pridobite svoje znanca in prijatelja, da se takoj naroči na Prosveto. Čaka vas lepa nagrada, če pošljete dve ali več obnovljenih naročnin; ali pa eno novo.

Brez odbite provizije ste za enega novega naročnika za leto upravičeni do knjige "JIMMY HIGGINS," vredne \$1; za celotno naročnino dobi "SLOVENSKO-ANGLŠKO SLOVNIKO" vredno \$2, ali pa druge knjige in založbe "Književne matic" vrednosti \$2.

Za dve celoletni naročnini dobi lepo in dobo knjigo "AMERIKI SLOVENC!," vredno \$4, ali pa druge knjige v vrednosti \$4.

Vsi bratje in sestre S. N. P. J., takoj na delo za nove naročnike! Znanji pa dopisniki, ki pišete, kako priljubljena vam je Prosveta. Se z agitacijo dokazite, da vam je res priljubljena da delate za njeno razširjenje.

Naročnina je za celo leto \$5, za pol leta \$2.50; za Chicago Cicero celoletno \$6.50, za Evrope \$3.

IZPOLNITE IN KEMENI TA KUPON.

PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

Priloge, dobiite naročnino \$....., za katere pošljite Prosveto:

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov